

Säker läkemedelsbehandling – Handbok för upprättande av plan för läkemedelsbehandling

Plan för läkemedelsbehandling inom småbarnspedagogik i Österbottens välfärdsområde

Jenni Isotalo, koordinator för läkemedelssäkerhet, 22.2.2024
Updaterad 28.1.2026

Österbottens välfärdsområde
Pohjanmaan hyvinvointialue

Innehåll

- Varför en regional plan
- Innehållet i planen för läkemedelsbehandling
- Utbildning i läkemedelsbehandling

Säker läkemedelsbehandling

Handbok för upprättande av plan för läkemedelsbehandling

SOCIAL- OCH HÄLSÖVÄRDSDIREKTORATETS PUBLIKATIONER 2017

ÖVPH:s Handbok för säker läkemedelsbehandling

Regional plan för läkemedelsbehandling inom småbarnspsykiatri

Sosiaali- ja terveysministeriö

Trygg läkemedelsbehandling av långtidssjuka barn inom barndagvården

Plan för läkemedelsbehandling på kommunnivå

Plan för läkemedelsbehandling på enhetsnivå

Barnets personliga plan för läkemedelsbehandling

Arbetsgrupp

Silander Towa: servicechef, Vasa stad

Isotalo Jenni, ordf. koordinator för läkemedelssäkerhet, ÖVPH

Malin Stenman: chef för småbarnspedagogik & tf. chef för utbildningstjänster, Larsmo kommun

Arvila Maria: avdelningsskötare för barnrådgivning i Vasa och Laihela

Saha Lotta: serviceplanerare, Vasa stad

Raunio Miia: daghemsföreståndare, skiftesvård dygnet runt, Vasa

Marika Rajala: chef för småbarnspedagogik, Laihela

Britt-Marie Hedström: Serviceledare för småbarnspedagogik och förskola, Korsholms kommun

Eklund Annika: avdelningsskötare för barnrådgivningarna i Vörå, Korsholm, Malax-Korsnäs, Närpes och Kaskö.

Palo Katarina: avdelningsskötare för barnrådgivning i Jakobstad, Larsmo, Pedersöre och Nykarleby

Arja Lassila: överläkare, barnsjukdomar

Ann-Christin Häggblom: chef för småbarnspedagogik, Närpes

Leena Nähls: avdelningsskötare, barnpolikliniken

Ida Åsvik, Daghemsföreståndare, Pedersöre

Ann-Sofie Grönhage, Pedersöre

Hanna Åbacka-Suomalainen, pedagogisk planerare, Jakobstad

Anette Mäenpää, servicerådgivare, Larsmo

Hanna Smeds, vt. chef för småbarnspedagogik, Kristiinankaupunki

Simone Envall, chef för småbarnspedagogik, Vörå

Catharina Gullfors, Chef för småbarnspedagogiken / Varhaiskasvatuspäällikkö Malax

Karen West, päiväkodin johtaja, Kaskinen

Jessica Häger, Pedagoginen ohjaaja, Uusikaarlepyy

Österbottens välfärdsområde
Pohjanmaan hyvinvointialue

Förvaltning
Sektordirektör för barn, unga och familjer

BESLUT
Förvaltningsbeslut
Ärendenummer
ÖVPH/3612/00.00.01/2025
Beslutsdatum
23.06.2025
§ 3/2025

Tillsättande av arbetsgrupp för säker läkemedelsbehandling inom småbarnspedagogiken
- Työryhmän asettaminen turvallinen lääkehoito varhaiskasvatuksessa

Ärende	Tillsättande av arbetsgrupp
Allmän beskrivning och syftet	Främjande av säker läkemedelsbehandling inom småbarnspedagogiken samt uppdatering och underhåll av den regionala läkemedelsplanen. Kontakt mellan småbarnspedagogiken och välfärdsområdet.
Organisationsenhet	Varhaiskasvatuksen turvallisen lääkehoidon edistäminen ja alueellisen lääkehoidosuunnitelman päivittäminen ja ylläpito. Yhteydenpito varhaiskasvatuksen ja hyvinvointialueen välillä.
Namn på gruppens som tillsätts	Österbottens välfärdsområde – Pohjanmaan hyvinvointialue
Mandatperiod	Säker läkemedelsbehandling inom småbarnspedagogiken – Turvallinen lääkehoito varhaiskasvatuksessa.
Ordförande	1.6.2025 – 31.5.2029
Sekreterare	Jenni Isotalo, koordinerande för läkemedelssäkerhet/lääkitysturvallisuuskoordinaattori
Medlemmar	Jenny Granö
	Lotta Saha, varhaiskasvatuksen palvelusuunnittelija, Vaasa Marika Rajala, varhaiskasvatuksen johtaja, Laihia Christin Häggblom, varhaiskasvatuksen johtaja, Närpiö Towa Silander, palvelupäällikkö, Vaasa Maria Arvila, osastonhoitaja, lastenneuvola, Vaasa Arja Lassila, ylilääkäri, lastentaudit Katarina Palo, osastonhoitaja, lastenneuvola Pietarsaari Annika Eklund, osastonhoitaja, lastenneuvola, Mustasaari Britt-Marie Hedström, pedagoginen suunnittelija, Mustasaari Leena Nähls, osastonhoitaja, lastenpoliklinikka, Vaasa Ida Åsvik, daghemsföreståndare, Pedersöre Ann-Sofie Grönhage, Pedersöre Hanna Åbacka-Suomalainen, pedagoginen suunnittelija, Pietarsaari Anette Mäenpää, palveluohjaaja, Luoto Hanna Smeds, vt. varhaiskasvatus päällikkö, Kristiinankaupunki Simone Envall, varhaiskasvatuksen päällikkö, Vöyri Catharina Gullfors, chef för småbarnspedagogiken, Malax Karen West, päiväkodin johtaja, Kaskinen Jessica Häger, pedagoginen ohjaaja, Uusikaarlepyy

Sakkunniga som kallas vid behov
Muut asiantuntijat erikseen kutsuttuina

Plan för läkemedelsbehandling

- Uppbyggd för att göra det så enkelt som möjligt att upprätta en enhetsspecifik plan.
- Dokumentet vägleder dig att fylla i de blå textrutorna med enhetens egna uppgifter
- Ledtexter ska tas bort från den färdiga planen
- Tanken är att planen fungerar som en del av introduktionsprocessen
- Granskning/uppdatering årligen

Arbetsenhetens namn

Arbetsenhetens kontaktuppgifter

Skriv text genom att klicka här

Serviceproducent/kommun	Klicka här och skriv
Arbetsenhetens närmaste chef	Namn, titel
Utarbetat av	Namn, titel Namn, titel Namn, titel Namn, titel
Antal platser	Antal platser
Antal anställda	Antal anställda
Antal anställda som har fått utbildning i läkemedelsbehandling	Antal anställda
Verksamhetstid	Öppettider
Verksamhetsenhetens särdrag	T.ex. skiftesvård
Enhetens färdigheter att genomföra läkemedelsbehandling	T.ex. endast på naturlig väg
Tidpunkt för godkännande	Utarbetat eller uppdaterat den
Versionsnummer	Versionsnummer t.ex. 1.0 när det är fråga om en större uppdatering t.ex. ändring av verksamheten, 1.1 för en liten t.ex. teknisk uppdatering (t.ex. byte av ansvarsperson)
Godkänd av (se Säker läkemedelsbehandling, kapitel 2)	Namn, titel Ansaret för småbarnspedagogiken är indelat i områden. Den regionala ansvarsläkaren ansvarar för godkännande av planen för läkemedelsbehandling inom småbarnspedagogik

Säker läkemedelsbehandling inom småbarnspedagogik

- Ledningen för småbarnspedagogik ansvarar för att det finns en plan för läkemedelsbehandling på varje arbetsenhet som genomför läkemedelsbehandling
- Viktigt att identifiera
 - vilken typ av läkemedelsbehandling som genomförs på enheten
 - vilka risker den medför
 - hur detta beaktas i resursfördelningen när det gäller personalen och dess kompetens
- Planen för läkemedelsbehandling ska vara uppdaterad och tillräckligt detaljerad för att läkemedelsbehandling kan genomföras på ett säkert sätt i varje arbetsskift
- Den enhetsspecifika planen för läkemedelsbehandling godkänns av den regionala ansvarsläkaren

Ansvar för godkännande av planer för läkemedelsbehandling och läkemedelstillstånd

- Varje yrkesutbildad person som genomför läkemedelsbehandling behöver ett tillstånd för genomförande av läkemedelsbehandling, med undantag av s.k. akutläkemedel inom småbarnspedagogiken
- Tillståndet beviljas av en regional ansvarsläkare:
 - Vasa: Pasi Kokkonen
 - Jakobstad: Johanna Gripenberg
 - Kristinestad, Kaskö: Karolina Lönnberg
 - Laihela: Juha Nukarinen
 - Vörå: Tom Lövdahl
 - Korsholm: Clas-Göran Smeds
 - Närpes: Anna-Maria Sandberg
 - Malax, Korsnäs: Lars-Erik Malm
 - Larsmo, Pedersöre: Johanna Gripenberg
 - Nykarleby: Mikael Lönnbäck
- Tillståndet omfattar en webbkurs som produceras av välfärdsområdet (under arbete)

Verktyg för introduktion

- Varje anställd som deltar i läkemedelsbehandling ska bekanta sig med planen för läkemedelsbehandling i början av arbetsförhållandet → läskvittering
- Den närmaste chefen ansvarar för att personalen ges introduktion i eventuella ändringar i planen för läkemedelsbehandling

I småbarnspedagogiken börjar/deltar ett barn med en läkemedelsbehandling som kräver genomförande under en småbarnspedagogisk dag.

Ansvar för läkemedelsbehandling överenskommes tillsammans med vårdnadshavarna och en plan för läkemedelsbehandling upprättas för barnet. Barnet kan inte börja i småbarnspedagogiken förrän en personlig plan för läkemedelsbehandling har upprättats.

Personalen inom småbarnspedagogik som ansvarar för genomförandet av barnets läkemedelsbehandling genomgår nödvändiga utbildningar för att få rätt att administrera läkemedel och den regionala ansvarsläkaren i välfärdsområdet undertecknar läkemedelstillstånden.

Barnets vårdnadshavare levererar de läkemedel som barnet behöver under en småbarnspedagogisk dag till gruppen för småbarnspedagogik.

Barnets läkemedelsbehandling genomförs enligt barnets plan för läkemedelsbehandling. Administrering av läkemedel och andra frågor relaterade till läkemedelsbehandling dokumenteras på uppföljningsblanketten för barnets läkemedelsbehandling.

Barnets personliga plan för läkemedelsbehandling

- Ansvaret för koordinering, handledning och uppföljning av vården av långtidssjuka barn ligger hos hälso- och sjukvården
- Barnets medicinering under den tid som barnet deltar i småbarnspedagogik bygger på ett avtal mellan vårdnadshavaren och den anställd som genomför läkemedelsbehandling samt ledningen för enheten för småbarnspedagogik
- Upprättas i samarbete med vårdnadshavarna, personalen inom småbarnspedagogik och den läkare som ansvarar för barnets vård (eller annan av läkaren befullmäktigad yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården)
- Är en del av barnets plan för småbarnspedagogik
- Det är **vårdnadshavarens ansvar** att meddela om eventuella förändringar i läkemedelsbehandlingen → barnets plan för läkemedelsbehandling uppdateras
- Beskrivning av förvaring av planer per arbetsenhet (per kommun)

Kommunens egen logo
(ta bort textruta)

Österbottens välfärdsområde
Pohjanmaan hyvinvointialue

LÄKEMEDELSBEHANDLINSPLAN FÖR SMÅBARSPEDAGOGIK
Bilaga 3
27.1.2026
version 3.0

AVTAL OM/PLAN FÖR LÄKEMEDELSBEHANDLING

Barn	Barnets namn		Personbeteckning
	Vårdnadshavare (namn, telefonnummer)		
	Vårdnadshavare (namn, telefonnummer)		
Daghem/Förskola/ Skola	Enhet	Avdelning	
	Närmaste chef som ansvarar för verksamheten (Lex. servicechef, rektor)		
	Personal, som deltar i läkemedelsbehandling		
Orsak till medicinering (sjukdom, diagnos)			
Läkemedlets namn			
Dosering och administreringssätt*			
Eventuella andra åtgärder relaterade till genomförandet av läkemedelsbehandling (t.ex. mätning av blodsockernivåer)			
Uppföljning av läkemedelsbehandling och andra instruktioner från hälso- och sjukvården (t.ex. när kontaktas hälso- och sjukvården)			
Var förvaras läkemedlet			
Förfaringssätt vid undantagssituationer, utflykter			
Förfaringssätt vid medicineringsfel:			
Förfaringssätt vid en nödsituation:			
Övrigt att beakta			
Vårdnadshavarna kontaktas alltid i följande situationer:			
Hälsovårdare eller instans som vårdar barnet, namn och telefonnummer			

Kommunens egen logo
(ta bort textruta)

Österbottens välfärdsområde
Pohjanmaan hyvinvointialue

LÄKEMEDELSBEHANDLINSPLAN FÖR SMÅBARSPEDAGOGIK
Bilaga 3
27.1.2026
version 3.0

AVTAL OM/PLAN FÖR LÄKEMEDELSBEHANDLING

Följande personer har rätt att administrera det barn som omfattas av avtalet de läkemedelspreparat som anges i avtalet. Personer ska ha ett giltigt, av läkare undertecknat tillstånd för varje administreringsväg och dessutom ha fått en barn- och läkemedelsspecifik introduktion.

Person som är introducerats i barnets läkemedelsbehandling	
Reservperson(er)	
Avtalsdatum	

UNDERSKRIFT OCH NAMNFÖRTYDLIGANDE

Vårdnadshavare	Vårdnadshavare
Närmaste chef som ansvarar för verksamheten (t.ex. servicechef, rektor)	Teamansvarig (t.ex. lärare inom småbarnspedagogik, lärare)
Person som är introducerats i barnets läkemedelsbehandling, namnförtydligande	Reservperson, namnförtydligande
Reservperson, namnförtydligande	Reservperson, namnförtydligande

Datum när planen kontrolleras	
-------------------------------	--

* Dosering enligt läkemedelspreparat

Genomförande av läkemedelsbehandling, kravnivå och beaktande i resursfördelningen

- Barnet får endast nödvändiga läkemedel under en småbarnspedagogisk dag
- Läkemedelsbehandling inom småbarnspedagogik:
 - tillstånd som kräver omedelbar behandling (t.ex. anafylaxi, insulinchock, kramper)
 - tillstånd som kräver lindring av tillfälliga symtom (t.ex. läkemedel mot astmaanfall)
 - vårdåtgärder för en kronisk sjukdom (t.ex. astma, diabetes, epilepsi, svåra allergier)
- I första hand administreras läkemedlet av en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården, vars utbildning omfattar läkemedelsbehandling (t.ex. närvårdare)
 - En anställd som inte har utbildning inom hälso- och sjukvården har **ingen skyldighet** att genomföra läkemedelsbehandling.

Genomförande av läkemedelsbehandling, kravnivå och beaktande i resursfördelningen

- Läkemedelsbehandlingen ska beaktas i arbetsenhetens resursfördelning.
 - Om det i gruppen finns barn som är i behov av särskild vård eller fostran och barnet inte har en assistent, ska detta beaktas i personaldimensioneringen
 - Ett exempel på ett barn som behöver särskild vård är ett barn som har insulinbehandlad diabetes
 - OBS! Vikarier

Genomförande av läkemedelsbehandling

- **Endast läkemedel** som har **ordinerats av läkare**
 - akut medicinering vid en anafylaktisk reaktion (injektion)
 - akut medicinering vid ett epileptiskt anfall (dosering på munnens slemhinna eller i ändtarmen)
 - luftrörsvidgande läkemedel för ett barn med astma vid ett astmaanfall eller proaktivt t.ex. före gymnastik (inhalation i lungorna)
 - insulininjektioner för ett barn med diabetes och akut medicinering vid insulinchock (injektioner)
 - övriga kroniska sjukdomar enligt läkarens bedömning (i regel via munnen)
- I skiftesdagvård kan barn dessutom få den underhållsbehandling eller behandlingskur som deras kroniska sjukdom kräver (t.ex. antibiotikabehandling) och akut insjuknade barn kan få febernedsättande och smärtstillande medicinering enligt en på förhand upprättad plan och överenskommelse. När det gäller ögondroppar och bassalvor för behandling av kroniska hudsjukdomar, vilka ska administreras flera gånger per dag, kan varje organisation överväga sin egen praxis

Samarbete mellan hemmet och småbarnspedagogiken

- När ett barn börjar i småbarnspedagogik får vårdnadshavarna ett informationsbrev om hur läkemedelsbehandlingen genomförs
- Behovet av medicinering redan i ansökan om plats i småbarnspedagogiken
- Genomförandet av barnets läkemedelsbehandling kan inte påbörjas i småbarnspedagogiken förrän det har upprättats en personlig plan för läkemedelsbehandling och personalen har fått introduktion och tilläggsutbildning i hur barnets läkemedelsbehandling ska genomföras.

Vårdnadshavarnas ansvar

- deltar i upprättandet av barnets plan för läkemedelsbehandling
- ger personalen ett skriftligt dokument om aktuell läkemedelsbehandling eller ändringar i den
- ser till att barnets läkemedel och övriga vårdförnödenheter levereras till enheten för småbarnspedagogik och att föräldrade läkemedel returneras till apoteket
- informerar personalen inom hälso- och sjukvården om att enheten för småbarnspedagogik behöver handledning i läkemedelsbehandling

Genomförande av läkemedelsbehandling i praktiken - Anskaffning av läkemedel

- Anskaffning av läkemedel är alltid vårdnadshavarens ansvar
- Läkemedlet levereras till småbarnspedagogiken i originalförpackningen och ska inkludera apotekets instruktionsetikett där doseringen och barnets namn framgår
- Alltid barnspecifika
- Inga andra läkemedel anskaffas (t.ex. läkemedel för gemensamt bruk)

Genomförande av läkemedelsbehandling i praktiken

- Förvaring och förstöring av läkemedel

- Förvaras i de förhållanden som anges på bipacksedeln, i ett låsbart rum/skåp. **Oåtkomligt för barn**
- Endast personal som har rätt att genomföra läkemedelsbehandling ska ha tillgång till läkemedlen
- Läkemedel som kan missbrukas
- Läkemedlens förvaringstemperaturer ska följas upp och uppföljningen ska dokumenteras
- Personalen ska reagera på eventuella temperaturavvikelser och kontrollera läkemedlens användbarhet med apoteket
- Placeras så centralt som möjligt i kylskåpet (inte i bakväggen eller dörren)

Genomförande av läkemedelsbehandling i praktiken - Administrering av läkemedel och dokumentation

- Personalen inom småbarnspedagogik **utbildad i läkemedelsbehandling** administrerar läkemedlen **enligt barnets skriftliga plan för läkemedelsbehandling**.
- 5 RÄTT: Rätt barn, rätt läkemedel, rätt dos, rätt tidpunkt, rätt administreringsväg
- Dubbelkontroll av högriskläkemedel
- Kopior av barnets läkemedelsordinationer bifogas barnets plan för läkemedelsbehandling
- Genomförandet av läkemedelsbehandling dokumenteras
- Avvikelser rapporteras

Identifiering av risker förknippade med läkemedelsbehandling och beredskapen för dem inom småbarnspedagogik

- Centrala risker
 - Personalens kompetens
 - Riskläkemedel
 - Administreringstillfällen
- Barn är en riskgrupp för läkemedelsbehandling
- Riskerna ska alltid bedömas till exempel då ett nytt barn som får läkemedelsbehandling inleder småbarnspedagogiken
- Riskerna uppdateras i planen för läkemedelsbehandling och diskuteras med personalen.

Risk	Beredskap
Exempel: Risker i anknytning till administrering av läkemedel	Exempel: Störningsfaktorer i omgivningen elimineras för att lugna ner administreringstillfället
Planen för läkemedelsbehandling får inte fotfäste i verksamheten och personalen känner inte till dess innehåll	En processbeskrivning för läkemedelsbehandling har utarbetats inom småbarnspedagogik och den finns till påseende på alla arbetsenheter. Planen för läkemedelsbehandling diskuteras på personalmöten alltid när ett barn som behöver läkemedelsbehandling kommer till enheten för småbarnspedagogik. <i>Hur arbetsenheten förbereder sig för risken</i>
Personalen har bristfällig utbildning i genomförande av läkemedelsbehandling	Kompetensen i läkemedelsbehandling hos personalen säkerställs genom webkursen, introduktion och säkerställandet av kunskap. <i>Hur arbetsenheten förbereder sig för risken</i>
Personalens plötsliga frånvaro och vikarier	Vi strävar efter att utbilda tillräckligt många av den ordinarie personalen i läkemedelsbehandling, vikarier ger i regel inte läkemedelsbehandling till långtidssjuka barn. För akutläkemedel såsom luftrörsvidgande astmamedicin och EpiPen får också vikarier introduktion. <i>Hur arbetsenheten förbereder sig för risken</i>
Akutläkemedel (t.ex. EpiPen eller luftrörsvidgande astmamedicin) finns inte eller har inte tagits med t.ex. på en utflykt	Alla barnets läkemedel som måste finnas med förvaras t.ex. i en ask med lock försedd med barnets namn och läkemedlens hållbarhetstid. Förvaringsplatsen visas för alla anställda. <i>Hur arbetsenheten förbereder sig för risken</i>
<i>På enheten observerad risk, ta bort onödiga rader</i>	<i>Hur arbetsenheten förbereder sig för risken</i>
<u><i>På enheten observerad risk</i></u>	<i>Hur arbetsenheten förbereder sig för risken</i>

Riskfyllda läkemedel

- All läkemedelsanvändning är förknippad med risker, men med tanke på medicinerings säkerheten räknas sådana läkemedel som riskfyllda läkemedel vars dosering, hantering och förvaring är förknippade med särskilda risker för felaktig användning.
- Med högriskläkemedel avses sådana läkemedel som har en ökad risk att orsaka patienten betydande skada vid en medicineringsavvikelse

Riskfyllda läkemedel

Tabell 2. Riskfyllda läkemedel inom småbarnspedagogik och risker i anknytning till dessa

Risk eller annan faktor som ska beaktas vid säker användning av ett läkemedel	Exempel på läkemedel
Överdoserings eller dosering till fel person kan leda till döden	<u>Insulin</u>
Bortglömd medicinering kan leda till allvarlig skada	Insulin, läkemedel som motverkar avstötning efter organtransplantation, epilepsiläkemedel
Om anvisningar om skyddsutrustning och arbetssäkerhet inte iakttas kan det skada också den som administrerar ett läkemedel	Läkemedel som motverkar avstötning efter organtransplantation
Fördröjd medicinering kan leda till allvarlig skada	Adrenalininjektioner (EpiPen, Jext), luftrörsvidgande astmamediciner (Ventoline)
Risk för missbruk	ADHD-läkemedel
Felanvändning av doseringsapparaten kan leda till misslyckad läkemedelsbehandling	Adrenalininjektioner (EpiPen, Jext), luftrörsvidgande astmamediciner (Ventoline)

Hjälp med att identifiera riskfyllda läkemedel

- Fimea: Nationell klassificering av riskläkemedel
- Fimea: Kansallisen riskilääkeluokituksen lääkekortit
- Korkean riskin itsehoitolääkkeet
- Planen för läkemedelsbehandling för Österbottens välfärdsområde: 4.2 Riskfyllda läkemedel

Krävande läkemedelsbehandling

- Insulinbehandling, läkemedelsbehandling via enteral näringssond samt läkemedelsbehandling med HCl-läkemedel och narkotiska läkemedel anses vara krävande läkemedelsbehandling inom småbarnspedagogik.
- Kräver barnspecifik introduktion, utbildning i läkemedelsbehandling och säkerställande av kompetens genom praktiska prestationer --> Ett av läkaren undertecknat tillstånd för genomförande av läkemedelsbehandling
- För varje läkemedelsbehandling beskrivs praxis mer i detalj i planen för läkemedelsbehandling --> vid behov kan den behandlande enheten konsulteras för noggrannare anvisningar

HCl-läkemedel

- Risken för missbruk måste beaktas i användningen
- Förvaras bakom två lås
- På uppföljningsblanketten för barnets läkemedelsadministrering kan man också vid behov övervaka läkemedlets förbrukning

Akutläkemedel

- När det gäller akutläkemedel är det viktigt att **all personal, inklusive vikarier**, är medvetna om var läkemedlen finns, vilka av barnen som kan behöva läkemedlet och att de tas med också t.ex. på utflykter
→ den största risken är att läkemedelsbehandlingen uteblir
- **Administreringen kräver inte läkemedelstillstånd eller praktiska prestationer → varje vuxen har en SKYLDIGHET att hjälpa till i en nödsituation**
- **Viktiga nummer:** Jourhjälp 116 117, Nödnumret 112 och Giftinformationscentralen 0800 147 111

Akutläkemedel

- En adrenalininjektor (t.ex. EpiPen® och Jext®) är avsedd för lekmannabruk → vid anafylaxi
- midazolamlösning (Buccolam®) eller diazepamlavemang (Stesolid®) → vid epileptiskt anfall
- Ventoline® eller annat öppnande medicin vid astma anfall
- Glucagen (s.c/i.m) och Baqsimi (nässpray) → insulinchock

Agerande i farliga situationer i anknytning till läkemedelsbehandling och anmälan om biverkningar

- Syftet är inte att skuldbelägga utan att lära sig av avvikelser och utreda eventuella utvecklingsbehov
- På arbetsenheterna ska man på förhand fundera över hur man ska agera vid eventuella farliga situationer inom läkemedelsbehandling (beskrivs i planen för läkemedelsbehandling/barnets personliga plan för läkemedelsbehandling)
- Farliga situationer och utvecklingsbehov diskuteras på enheterna
- Föräldrarna informeras om misstänkta biverkningar

Personalens och intressentgruppernas ansvar, skyldigheter och arbetsfördelning inom läkemedelsbehandling

SHM 2021

- Läkemedelsbehandling genomförs också på andra ställen än på social- och hälsovårdsvårdsenheter. **Huvudprincipen är att oberoende i vilken miljö man genomför läkemedelsbehandling, så ska den grunda sig på en tillräckligt detaljerad verksamhets- och arbetsenhetsspecifik plan för läkemedelsbehandling, som alla som deltar i läkemedelsbehandlingen ska ta del av.**
- I mån av möjlighet utförs läkemedelsbehandling av yrkesutbildade personer inom social- och hälsovården, även utanför social- och hälsovården.
- Även på enheter utanför social- och hälsovården **ansvarar arbetsgivaren för att läkemedelsbehandlingsprocessen är säker och att de anställda som utför läkemedelsbehandling har tillräcklig utbildning och kompetens för detta.**

Småbarnspedagogik

- **Kommunens ledning för småbarnspedagogik** är skyldig att se till att en plan för läkemedelsbehandling upprättas inom småbarnspedagogiken i samarbete med hälso- och sjukvårdsmyndigheterna
- Kommunens plan för läkemedelsbehandling inom småbarnspedagogik **gäller alla verksamhetsformer inom småbarnspedagogiken** i kommunens egna tjänster samt inom privat småbarnspedagogik, och den **bifogas som en del av den lokala planen för småbarnspedagogik**
- Ledningen inom hälso- och sjukvården i kommunen, samkommunen eller sjukvårdsdistriktet ansvarar bland annat för avtal om arbets- och ansvarsfördelningen mellan primärvården och den specialiserade sjukvården gällande introduktion, utbildning och säkerställande av kompetensen i läkemedelsbehandling för personalen inom småbarnspedagogiken samt tillstånden för läkemedelsbehandling. Kommunens hälso- och sjukvårdsledning deltar i upprättandet av planen för läkemedelsbehandling inom småbarnspedagogik och bifogar den som en del av hälso- och sjukvårdens plan för läkemedelsbehandling (kommun/samkommun/sjukvårdsdistrikt)

Välfärdsområde

- Sakkunniga i Österbottens välfärdsområde är skyldiga att stödja upprättandet av planer för läkemedelsbehandling inom småbarnspedagogik. Huvudansvaret för att stödja arbetet med planen för läkemedelsbehandling inom småbarnspedagogik ligger hos sektorledningen för barn, unga och familjeservice. Den regionala ansvarsläkaren, rådgivningsaktörerna och koordinatören för läkemedelssäkerhet ansvarar för regional verksamhet och godkännande av planer för läkemedelsbehandling samt läkemedelstillstånd. Det är den behandlande enhetens ansvar att övervaka barnets läkemedelsbehandling. Ansvaret för att tillhandahålla utbildning i läkemedelsbehandling och komma överens om arbetsfördelningen mellan specialiserad sjukvård och primärvård ligger hos välfärdsområdet.

Daghemsföreståndare/daghemmets närmaste chef/närmaste chef för småbarnspedagogik

- Ansvarar för verksamhetsenhetens plan för läkemedelsbehandling, ser till att läkemedel förvaras på korrekt sätt och att det upprättas barnspecifika planer för läkemedelsbehandling på enheten. Koordinerar tillsammans med kontaktpersonen för läkemedelsbehandling att personalen på enheten deltar i utbildning och introduktion i läkemedelsbehandling. Ser till att hela personalen på enheten vet hur läkemedlen för behandling av akuta situationer (t.ex. anafylaxi, kramper) förvaras, doseras och används. Ser till att det finns anställda på enheten som har fått utbildning i första hjälpen.
- När en tillfällig vikarie, som inte har tillstånd för läkemedelsbehandling, kommer till gruppen är det den närmaste chefens ansvar att organisera arbetsskiftet så att det alltid finns någon som har rätt att ge läkemedel till ett barn.

Läkemedelsansvarig

- Till arbetsenheten utnämns en läkemedelsansvarig som ansvarar till exempel för att koordinera övervakning av förhållanden, följa upp användbarheten hos barnets läkemedel och ha kontakt med vårdnadshavarna i anknytning till barnets läkemedelsbehandling (t.ex. be om nya läkemedel i stället för föräldrade).

Välmående genom livet.

Jenni Isotalo | jenni.isotalo@ovph.fi | 040 632 5851

Österbottens välfärdsområde
Pohjanmaan hyvinvointialue